

นโยบายรัดเข็มขัด G-20...ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการส่งออกไทย*

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

30 มิถุนายน 2553

หลังการประชุมผู้นำกลุ่มประเทศ G-20 ระหว่างวันที่ 26-27 มิถุนายน 2553 ที่นครโตรอนโต ประเทศแคนาดา สิ้นสุดลง มีประเด็นสำคัญซึ่งที่ประชุมเห็นพ้องกันว่าควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน นั่นคือ การให้ประเทศสมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ลดยอดขาดดุลงบประมาณและรักษาวินัยทางการคลัง เพื่อป้องกันปัญหาในเชิงโครงสร้างที่อาจกระทบต่อเศรษฐกิจโลกในระยะยาว

แม้การประชุม G-20 ไม่ได้มีข้อกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการลดยอดขาดดุลงบประมาณของประเทศต่างๆ แต่จากวิกฤตหนี้ภาครัฐที่กำลังเกิดขึ้นกับกรีซ ทำให้หลายฝ่ายเริ่มหันมาให้ความสำคัญมากขึ้นกับปัญหาด้านการคลัง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตัวเลขหนี้ภาครัฐและการขาดดุลการคลัง พบว่าประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศมีหนี้ภาครัฐและขาดดุลการคลังในระดับสูง ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐฯ ญี่ปุ่น แคนาดา รวมถึงประเทศหัวแถวในกลุ่ม EU ทั้งเยอรมนี ฝรั่งเศส อังกฤษ อิตาลี ซึ่งเป็นไปได้ว่าประเทศเหล่านี้ อาจจำเป็นต้องหันมาลดการขาดดุลการคลังและรักษาวินัยทางการคลังตามข้อเรียกร้องในการประชุม G-20 ในเร็วๆ นี้

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยผ่าน 3 ช่องทาง : FDI ท่องเที่ยว ส่งออก

การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกที่ยังเปราะบางจากปัญหาหนี้ภาครัฐและการว่างงานในระดับสูง ท่ามกลางกระแสที่หลายประเทศอาจจำเป็นต้องตัดทอนงบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจลง ทำให้กำลังซื้อหรืออุปสงค์ในประเทศเหล่านั้นอาจชะลอลงได้ เศรษฐกิจไทยซึ่งพึ่งพามากต่อประเทศในระดับสูงตลอดหลายปีที่ผ่านมา จึงพลอยได้รับผลกระทบเป็นลูกโซ่ ในเบื้องต้นคาดว่า การลดยอดขาดดุลงบประมาณและเพิ่มความเข้มงวดในการรักษาวินัยทางการคลังในประเทศพัฒนาแล้ว อาทิ สหรัฐฯ EU ญี่ปุ่น และแคนาดา จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยผ่าน 3 ช่องทางสำคัญ ดังนี้

- การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI) ในปี 2552 เศรษฐกิจไทยพึ่งพา FDI จากประเทศพัฒนาแล้วมากกว่า 50% ของ FDI โดยรวม คิดเป็นมูลค่าลงทุนกว่า 4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเป็น FDI จากญี่ปุ่นถึง 34% ดังนั้นหากกลุ่มประเทศดังกล่าวจำเป็นต้องลดการขาดดุลการคลังลง อาจส่งผลกระทบต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งในที่สุดแล้วจะทำให้การลงทุนทั้งในและต่างประเทศชะลอลง

ประเทศ	Exposure ต่อไทย		
	FDI ¹	นักท่องเที่ยว ²	ส่งออก ³
สหรัฐฯ	3.3	4.3	10.9
EU	12.2	28.7	10.5
ญี่ปุ่น	34.3	7.1	10.3
แคนาดา	0.4	1.2	1.0
รวม	50.2	41.3	32.7

█ กระทบน้อย
█ กระทบปานกลาง
█ กระทบมาก

- การท่องเที่ยว ในปี 2552 นักท่องเที่ยวจากประเทศพัฒนาแล้ว ข้างต้นเดินทางเข้ามาในไทยคิดเป็นสัดส่วนราว 41% จำนวนกว่า 5.8 ล้านคน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากยุโรปที่มีสัดส่วนสูงถึง 29% หรือเกือบ 1 ใน 3 ของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมดที่เข้ามาในไทย ดังนั้นภาคการท่องเที่ยวจะได้รับผลกระทบมากหากประเทศพัฒนาแล้วในกลุ่ม G-20 ต้องลดการขาดดุลการคลัง ซึ่งจะกระทบต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน (ปัจจุบันอัตราการว่างงานของหลายประเทศสูงเกือบ 10%) ส่งผลให้ประชากรจากประเทศเหล่านี้เดินทางท่องเที่ยวลดลง

หมายเหตุ : ¹ สัดส่วน FDI ของแต่ละประเทศที่เข้ามาในไทยต่อ FDI ทั้งหมดของไทย

² สัดส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติแต่ละประเทศต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมดของไทย

³ สัดส่วนการส่งออกในแต่ละตลาดต่อการส่งออกโดยรวมของไทย

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

- การส่งออก แม้ว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ภาคส่งออกของไทยได้กระจายความเสี่ยงด้วยการส่งออกไปยังตลาดใหม่มากขึ้น แต่พบว่าเรายังคงพึ่งพาส่งออกหลัก โดยเฉพาะสหรัฐฯ EU และญี่ปุ่นรวมกันกว่า 30% ของมูลค่า

* ประกอบด้วย EU ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ตุรกี แอฟริกาใต้ แคนาดา เม็กซิโก อาร์เจนตินา บราซิล จีน เกาหลีใต้ อินเดีย อินโดนีเซีย ชาติอาหรับอ่าว รัสเซีย

ส่งออกทั้งหมด หรือมีมูลค่ากว่า 5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้น หากความสามารถในการนำเข้าของประเทศดังกล่าวลดลง จะมีผลอย่างมากต่อเศรษฐกิจโดยรวมของไทยซึ่งพึ่งพาการส่งออกสูงถึงกว่า 60% ของ GDP

ทั้งนี้ สินค้าส่งออกสำคัญของไทยแต่ละรายการจะได้รับผลกระทบเล็กน้อยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสัดส่วนการพึ่งพาการส่งออกในแต่ละตลาด รวมทั้งลักษณะโครงสร้างของสินค้าแต่ละประเภทว่าเป็นสินค้าจำเป็นต่อการบริโภค/การผลิตมากน้อยอย่างไรเป็นสำคัญ

ผลกระทบต่อ การส่งออก : จำแนกตามกลุ่มสินค้า

สินค้าอาหาร : ผู้ส่งออกส่วนใหญ่จะได้รับผลกระทบ เนื่องจากพึ่งพาการส่งออกไปประเทศกลุ่มนี้มาก แต่ความรุนแรงของผลกระทบจะไม่มากนัก เพราะเป็นสินค้าจำเป็น

สินค้าแฟชั่นและเฟอร์นิเจอร์ : ผู้ส่งออกอาจได้รับผลกระทบที่ค่อนข้างรุนแรงและรวดเร็ว เนื่องจากพึ่งพาการส่งออกไปประเทศกลุ่มนี้ค่อนข้างมาก โดยสินค้าระดับกลางถึงบนเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยซึ่งผู้บริโภคมีแนวโน้มที่จะลดการสั่งซื้อลงเมื่อเศรษฐกิจชะลอตัว ขณะที่สินค้าระดับล่างต้องเผชิญการแข่งขันด้านราคากับจีน เวียดนาม และบังกลาเทศ

เครื่องใช้ไฟฟ้า : ความรุนแรงของผลกระทบขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นต่อรายได้ของผู้ซื้อเป็นหลัก เนื่องจากเป็นสินค้าที่สามารถชะลอการซื้อได้ อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านราคา ทำให้สินค้าไทยอาจเสียเปรียบสินค้าราคาถูกจากจีนได้

ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ : ผลกระทบคาดว่าจะเกิดขึ้นค่อนข้างรุนแรงในระยะแรก โดยเฉพาะในเชิงจิตวิทยาเนื่องจากเป็นสินค้าที่เข้าชายฝั่งเฟื่องฟู โดยสินค้าที่น่าจะได้รับผลกระทบมาก คือ HDD และแผงวงจรไฟฟ้า ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูง

ยานยนต์และชิ้นส่วน : การส่งออกอาจมีแนวโน้มชะลอลงเพียงเล็กน้อย เนื่องจากพึ่งพาตลาดประเทศพัฒนาแล้วไม่มากนัก ประกอบกับชิ้นส่วนยานยนต์ส่งออกของไทยมีหลายระดับ ทั้ง OEM และ REM จึงตอบสนองความต้องการได้อย่างหลากหลาย

วิธีรับมือของผู้ส่งออกไทย

เพื่อรับมือกับความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นกับตลาดส่งออกหลักของไทยในกลุ่ม G-20 จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ส่งออกไทยต้องหมั่นประเมินสถานการณ์เพื่อปรับกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ ทั้งในเรื่องกระจายความเสี่ยงด้านการส่งออก โดยหันไปเจาะตลาดใหม่ที่มีศักยภาพในภูมิภาคเดียวกันมากขึ้น รวมถึงใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีให้เต็มประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ ขณะเดียวกันก็ยังจำเป็นต้องรักษาตลาดหลักเดิมเหล่านี้ไว้ แต่อาจต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์โดยหันมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้จำเป็นต้องป้องกันความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน รวมทั้งอาจต้องทบทวนสกุลเงินที่ใช้ในการซื้อขายสินค้าน้อยลงจริงจังกมากขึ้น ควบคู่ไปกับการพัฒนาสินค้าและบริการให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับข้อกำหนดของประเทศคู่ค้าและความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนการหันมาเน้นแข่งขันด้านคุณภาพด้วยการใช้นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์แทนการแข่งขันด้านราคา เพื่อลดความรุนแรงจากสงครามด้านราคา ขณะเดียวกันยังเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าอีกทางหนึ่ง เช่นเดียวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต อาทิ การจัดการด้านโลจิสติกส์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและต้นทุนค่าขนส่ง ก็นับเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ที่ไม่ควรมองข้าม